

zbor „Glasbene Matice“ pod vodstvom gospoda M. Hubada tako točno izvedel, da so si proizvodi drug za drugim osvojili pot do src občinstva, ki jih je sprejelo z odkritim navdušenjem. Moški zbor nam je s finim prednašanjem podal novi zbor A. Foersterja: „Povejte, ve planine“, ki krasno tolmači čustva domorodnega pesnika za svobodo slovanskega rodu. Glavne točke vzporeda pa sta zavzeli mladi umetniki iz Prage. Gdč. Magda Dvořák je pela najprej dve skladbi svojega očeta: pesem „Lahko noč“ in arijo iz opere „Rusalka“. Nato nam je zapela tri „Libicke pesni“ (češke narodne). Pevka disponira z obsežnim, močnim glasom, je imela natančne, pazne učitelje ter se zna tudi vtopiti v glasbo samo. Zlasti „Libicke pesni“ je podala občinstvu s toplim temperamentom. Ali dasi je pevski del občinstvo brez razlike odobraval, moramo priznati, da nas je violina najbolj iznenadila. Gdč. Marija Herites je skromna, nežna mladostna prikazen, ki je nastopila tako ponižno, brez vsakega zunanje nakita, da bi

pač po tem nastopu nihče ne bil pričakoval kaj izrednega. A ko je jela svirati Mendelssohnov „Koncert“ v e-molu si je v hipu osvojila poslušalstvo, ki je vsak komad na koncu spremljalo z zaslužen pohvalo. Kajpada ne obvlada še violine s tisto samozavestjo in energijo, ki je lastna prvim umetnikom — milo, nežno kipi izpod njenih prstov strune glas — ali dvoje ji moramo pripoznati: imela je izvrstno šolo ter bode čast delala povsod svojim učiteljem, kaže pa tudi izreden talent za razumevanje in prednašanje najtežjih skladb. Zato si sme obetati, ako vztraja na tem potu, še sijajne umetniške bodočnosti. Zastvirala je tudi Saint-Saëns-ov: „Rondo capriccioso“, dr. A. Dvořákov: „Balado“ in Ševčíkov „Češki ples“ op. 10. s prvim mladostnim ognjem. Kakor rečeno: virtuoziinja, ki je pri svojih mladih letih dospela že tako daleč, nam podaja najsijajnejših upov za bodočnost. V tem pogledu le čestitamo njenim učiteljem in češkemu narodu. — Posamne točke je spremljal g. Josip Procházka na klavirju z veliko vztrajnostjo in razumnostjo.

K.

Naše slike.

„Bronasta kača“ (str. 73.) ruskega slikarja F. A. Brunija (gl. str. 92.) je pretresljiva slika prizora, katerega nam opisuje sveto pismo izza bivanja Izraelcev v puščavi. Izraelci so zopet godrnjali in se upirali božjim naredbam. „Zato je Gospod poslal strupenih kač med ljudstvo. Ko so kače že mnogo Izraelcev opikale in umorile, so prišli k Mozesu ter so dejali: „Grešili smo, ker smo govorili zoper Gospoda in tebe; prosí, da nam odvzame kače!“ In Mozes je molil za ljudstvo. In Gospod mu je rekel: „Naredi bronasto kačo ter jo postavi v znamenje: kdorkoli bo pičen in jo bo pogledal, bo živel.“ (IV. Moz. 21.) Na sliki vidimo bronasto kačo, predpodobo Zveličarja na križu. Zadaj v sredi stojita Mozes s palico in Aron v višjehovskem oblačilu. — „Evropa vstopa v Ameriko.“ Na str. 89. vidijo čitatelji črtež k sliki Aleševi (glej str. 83). Umetnik je hotel

izraziti zgodovinsko razmerje evropskih in ameriških narodov. Evropa se je pripeljala z vzhoda čez široko morje. Ne kot razširjevalka krščanske omike, ampak s sekíro v roki, s sovražnim pogledom je stopila na tuja tla. Rdečkožec je začuden vzel iz ust pipo miru. Od tega trenutka sta se borili na življenje in smrt dve plemeni človeškega rodu. Slabejši se je moral umikati močnejšemu, Evropa je prodrala v Ameriko, in kavkaško pleme je izpodrinilo rdeče domačine. — „Zadnja večerja“ (str. 105.), katero je naslikal ruski slikar F. K. Ge, je čisto posebna po svoji koncepciji. Jezus je izgovoril usodne besede: „Eden izmed vas me bo izdal“ (Jan. 13, 21.) Janez, ki mu je slonel na prsih, ga je vprašal, kdo da je ta nesrečnež, in Jezus je pomočil kruh in ga dal Judežu. Ta ga je vzel in šel vun v črno noč. — „Sojenice“ K. Gusova (str. 121.) pa imajo mnogo opraviti in še več govoriti. Stara slovanska pravljica pripoveduje, da kadar se rodi otrok na svet, pridejo

tri vile sojenice in mu prorokujejo dobro ali slabo. In kakor one napovedó, tako se zgodi. Tudi k našemu malemu Francku so prišle tri sojenice. Mlade niso, lepe tudi ne, a upajmo, da vendar prav in dobro sodijo! — Amerikanci imajo svoj poseben okus. To se vidi tudi na spomeniku, ki so ga postavili predsedniku Združenih držav Severne Amerike (str. 128). Roosevelt je predrzen jahač. Še na izprehod jezdi tako hitro, da mu komaj sledi spremstvo. In kot takega burnega „sportsmana“ nam ga predstavlja tudi naš spomenik.

Anton Stöckl.

Prošli mesec je umrl nadarjen in mnogozaslužen slovenski glasbeuik, kateri je pa že v mladosti zapustil slovensko domovino in živel na Hrvaškem.

Anton Stöckel je bil rojen l. 1850. in je živel v Ljubljani v najhujši dóbi slovenske dramatike. Takrat v starem deželtnem gledišču Slovenci niso smeli nastopiti. L. 1868. je deželni odbor dovolil Slovencem le en večer na mesec, a še od tega je moralo „Dramatično društvo“ prepustiti polovico dobička ravnatelju nemškega gledišča! V takih časih je bilo seveda težko delovati, in zato se ne čudimo, da je l. 1877. zapustil Ljubljano kapelnik Anton Stöckl, kateri je vodil mlade igravce in pevce skozi osem let v tej prvi dóbi slovenske dramatike.

V Zagrebu je našel ugodnejše razmere. Postal je učitelj glasbe na deželtnem glasbenem zavodu, kjer je za Zajcem postal tudi koncertni vodja. Hrvatom je odgojil lepo vrsto dobrih glasbenikov.

Največ je skladal v svojih mladih letih, a mnogo je pozabljenega. Sam je imel za svoje najboljše delo „Čarovnico“, komično opereto z besedilom J. Alešovca. Bila je ob svojem času jako priljubljena na slovenskem odru. Mnogo skladb je instrumentiral. Tako je preskrbel instrumentacijo veseloigri „Strehar“ in spisal godbo Alešovčevi igri „Dimež, strah kranjske dežele“. Spisal je napeve Ogrinčevl glumi „Kje je meja?“, godbo Jacobsonovi burki „Hišina“, Gruberjevi narodni igri s petjem „Cerkvenodolski župnik“, Goldonijevemu enodejanju „Dva gospoda pa jeden sluga“, Kaiserjevi igri „Cigan“ in Nestroyevi šaloigri s petjem „Pavliha“. Ko so uprizarjali „Starega korporala“, burko „Robert in Bertram“, Kaiserjevo burko „Denar, sveta vladar“, igrokaz „Na kmetih“, Lemoinovno igro s petjem „Materin blagoslov“ (pozneje Ant. Foerster) in še druge stvari, potrebovali so A. Stöckla, ki je pridno pisal godbo. — Sicer se malokdo še spominja vseh tih del, vendar zasluži rajni skladatelj, da se njegovo ime s častjo imenuje v zgodovini slovenske umetnosti, saj je bil med njenimi najzaslužnejšimi utemeljitelji.

† Janez Urbas-Selko.

4. januarja t. l. je v Vavti vasi na Dolenjskem umrl bogoslovec Janez Urbas, iz „Vrtca“ in „Angelčka“ znan pod imenom Selko. Pri teh listih je bil zadnja leta med prvimi, reči smemo med najboljšimi sotrudniki.

Rodil se je 3. marca 1882. na Volčjem, v bloški župniji. V razredih in na gimnaziji je bil večinoma vseskozi odličnjak. Tretješolec je prišel v „Alojzijevišče“ in je tu bival do mature, ki jo je napravil z odliko; po maturi pa se je vpisal v semenišče. Srčno je želel, da bi kdaj kot svečenik stal pred oltarjem.

Dasi vedno bolehen, je bil razborit, vesel mladenci nenavadno živahnega duha. Prožnost misli se zrcali v njegovih črticah, raztresenih po „Angelčku“

† Janez Urbas-Selko.

1900, 1901, 1902 in „Vrtcu“ l. 1901 in 1902. V našem mladinskem slovstvu so nekaj prav posebnega; pri prijateljih mladine je z njimi zbudil veliko zanimanje.

Rado se poudarja, da mlad pisatelj začni pri otrocih, in ne ravno redkokrat se čuje, „da je za otroke vse dobro“. Druga misel se obsoja sama, s prvo se strinjamo le tedaj, če pisatelj tudi pozna otroško dušo, če je sposoben, da se vživi in zamisli vanjo. Selko je bil mojster v tem. Njegovo čuvstvo je nežno, pristrčno, polno ljubezni. Z nepopisno milobo se žalosti v težavah, ki tarejo mladino, se z njo raduje v veselju, jo vodi na pravo pot, če pada, ter jo hvali in vzpodbuja, ko vstaja (prim. „Vrtec“ 1901: „Oče, kje je moja obleka?“ „Jaz bom nesel venec“, „Mamica, kje si?“ ali „Angelček“ 1902: „Pri-